

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΤΟΜΟΣ Ζ' — 30 Σεπτεμβρίου 1910. — ΤΕΥΧΟΣ ΙΙ' - Γ'.

ΕΝΘΥΜΗΣΕΩΝ ΗΤΟΙ ΧΡΟΝΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΗ ΙΨΩΤΗ

(Αρ. 1-582).

· Από τριάκοντα και πέντε ηδη έτῶν ἔγω ἀξιώσει ίδιας προσοχῆς τὰ μικρὰ χρονικά σημειώματα τὰ ἐγγεγραμμένα ἐν τοῖς παραφύλλοις τῆς ἀρχῆς και τοῦ τέλους τῶν κωδίκων ἢ ἐν παραβύστοις αὐτῶν γωνίαις, ἐν τοῖς ἔξαφύλλοις ἢ ἐπὶ τοῦ καλύμματος παλαιῶν ἐντύπων βιβλίων, ἐν ἐπιγραφικοῖς χράγμασι τῶν κιόνων ἡρχαίων ναῶν ἢ ἐπὶ τῶν τοίχων και εἰκόνων ἐκκλησιῶν και μονῶν και ἀλλαγοῦ. · Εφερον δὲ τὰ βραχέα συνήθως ταῦτα σημειώματα τὸ ὄνομα 'Ἐνθυμήσεις ('Ἐνθύμησις-θύμησις- διὰ θύμησι-τὸ γράφω δι' ἐνθύμησιν). Και ἐμελέτων μὲν ἔχτοτε και συνέλεγον ίδιας τὰ ἐν τοῖς ἐκδεδομένοις καταλόγοις χειρογράφων διαφέρων βιβλιοθηκῶν τοιαῦτα σημειώματα, διου δ' ηγκολυνόμην ἐνίστε και ἀντέβαλον αὐτὰ πρὸς τὰ πρωτόγραφα, ἐξέδιδον δ' ἐνικχοῦ αὐτὸς τοιαῦτα, εἴτε καταλόγους κωδίκων συντάττων εἴτε ἀλλης εὐκαιρίας παρεγκαμένης, εἴλικον δ' ἀμέριστον εἰς ταῦτα τὴν προσοχὴν τῶν φοιτῶντων εἰς τὰ ἡμὰ πανεπιστημιακὰ μαθήματα. · Εξ ἀπηγρίσεως δὲ τῶν τοιούτων μου διδαγμάτων και τῶν ἡμῶν μαθητῶν ἐνιοι ἐπέδειξαν, δτι κατενόησαν τὴν σημασίαν τῶν τοιούτων ἐνθυμήσεων¹.

1. "Ιδεὶς οὖτις παραδείγματι Δ. Σάρρον ον Δελτίῳ 'Ιστορικῆς και θνοντογραφίας ἰστατείας Τόρ. Β' σ. 568 κ. ι. N. Βλέψη αὐτόδι. Τόρ. Γ' σ. 94 κ. ι.

Ἄλλα δὲν ἀρκεῖ ή τυχαία καὶ σποραδική ἔκδοσις τῶν χρονικῶν σημειωμάτων. "Ἐνεκα τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων εἰδήσεων ἃς περιέγουσι, καὶ καθ' ἑαυτὰ μὲν δυνάμενα νὰ συμπληρώσωσι γεγονότα καὶ ἄλλοθεν γνωστὰ, ἐνίστε δὲ καὶ γνωρίζοντα εἰς ἡμᾶς πράγματα παντελῶς ἀγνωστα, οὐκ ὅλιγον δὲ χρησιμεύοντα πρὸς διαφώτισμαν τοπικῶν ἢ καὶ καθολικωτέρων γεγονότων ἐν συδικασμῷ πρὸς ἄλληλα, παρίσταται ἀνάγκη τοῦτο μὲν νὰ ἐπιδιώχηται ὑπὸ τῶν συντασσόντων καταλόγους κωδίκων ἢ ἀνεύρεσις καὶ ἔκδοσις ἀπάντων ἀνεξαιρέτως τῶν ἐν αὐτοῖς περιλαμβανομένων χρονικῶν σημειωμάτων, τοῦτο δὲ νὰ συλλεγθῶσι ταῦτα εἰς σύνταγμα ἀπηρτισμένον κατὰ τρόπον συστηματικόν. Τοιαύτης συλλογῆς δοκίμιον παρέχω ἐνταῦθα, συνιστάμενον ἐκ πεντακοσίων ἑξήκοντα καὶ μιᾶς ἐνθυμήσεων, εἰς ἃς δύνανται νὰ ἐπικολυθήσωσι καὶ ἄλλαι πάμπολλαι εἴτε παρ' ἔμοι εἴτε καὶ παρ' ἄλλων, ἐπειδὴ οὔτε ἀπάστας τὰς πηγὰς ἡνθολόγησα, οὔτε εἰς τὸ τέλειον ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀπεσκόπουν. Ἐκεῖνο δὲ, δπερ ὑπελάμβανον ἀρκούν τό γε νῦν ἔχον, ἵτο τὸ νὰ συναγάγωμεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ δσον ἔνεστι μέγαν ἀριθμὸν χρονικῶν σημειωμάτων, δεῖτις δύναται καὶ καθ' ἑαυτὸν νὰ θεωρηθῇ ἀξιος λόγου, κυρίως δὲ νὰ δείξω τὸν τρόπον, καθ' ὃν συμφώνως τῇ ἔμῃ γνώμῃ πρέπει νὰ ἐκδοθῶσι ποτε εἰς πλήρες καὶ τέλειον σύνταγμα τὰ χρονικὰ σημειώματα.

"Ηνθολογήθησαν δὲ γάριν αὐτῆς μέχρι τοῦδε τὰ ἑξῆς βιβλία, ὃν σημειόνω διὰ βραχέων τὰς ἐπιγραφάς."

'Αλεξούδη 'Ανθίμου Κατάλογος Βερατίου ἐν Δελτίῳ Ἰστορ. καὶ θνολ. ἑταῖρειας Τόμ. Α' σ. 352 κ. ἐ.

Allen Notes on greek mss. in Italy. 'Ἐν Λονδίνῳ. 1890.

» 'The greek mss. of Perugia (Centralblatt für Bibliothekswesen Τόμ. I', 1893, σ. 470 κ. ἐ. IA', 1894, σ. 404 κ. ἐ. καὶ 15', 1899, σ. 215 κ. ἐ.).

Bandini Catalogus bibliothecae Mediceo - Laurentianae. 'Ἐν Φλωρεντίᾳ. 1763 - 70.

- Βέν Νίκου Κατάλογος τῶν χειρογρ. καδίκων τῆς ἐν Θεράποναις μενῆς τῶν Ἀχιαν Τετταράκοντα ('Ἐπει. Παρνασσοῦ Στ. Η' 1904, σ. 93. Καὶ χωριστὸν τεῦχος σ. 1 κ. Ι.).
» Κατάλογος τῶν χειρογρ. καδίκων τῆς ἐν Ἀροανεῖς μενῆς τῶν Ἀχιαν Θεσσαλίων (Λύτση: 'Ἐπ. Θ', 1906, σ. 43. Καὶ χωριστὸν τεῦχος σ. 1 κ. Ι.).
» Κατάλογος τῶν χειρογρ. καδ. τῆς Χριστ. ἀργ. ἑταίρειας Ἀθηνῶν ἐν Δελτίῳ Χριστ. ἑταίρειας Τόμ. Σ' σ. 49 κ. Ι.
Καὶ χωριστὸν τεῦχος σ. 1 κ. Ι.
» Ἐκφραστοί κάδικοι; τῆς μητροπόλεως Μονεμβασίας καὶ Καλαμάτας ἐν Δελτίῳ Ἰστορικῆς καὶ Εθνολ. ἑταίρειας Τόμ. Σ' σ. 186 κ. Ι. Καὶ χωριστὸν τεῦχος σ. 1 κ. Ι.
Βενεσσένης Εἰδήσεις περὶ τῶν ἐν τῷ Βατοπεδίῳ καὶ τῇ Λαύρᾳ τοῦ Ἅγ. Ἀθηνασίου τοῦ Ἀθωνίτου εὑρισκομένων ἔλλ. κανονικῶν χειρογράφων (Παράρτημα ΙΑ' Τόμου Βυζ. χρονικῶν ἀρ. 2).

Bernard Catalogi librorum mss. Angliae et Hiberniae. 'Ἐπ. Οξωνίῳ. 1697

Blass Die griech. und lat. Handschriften in der Bibliothek S. M. des Sultans (Philologus Τόμ. Θ', 1854, σ. 582 κ. Ι.).

Βλαδιμίρου Κατάλογος Μόσχας (ῥωμαϊ). 'Ἐπ. Μόσχα. 1894.

Boor de. Ἄδι Studemund.

Breslau Catalogus codd. graecorum qui in bibliotheca Vratislaviensi adservantur, 'Ἐπ. Βρατισλαβ. 1889.

Γρηγορίδου Η. Ἡ ἱερὰ μονὴ τοῦ Σταύρου. 'Ἐπ. Τερουσαλήμ. 1875.

Castellani Catalogus codd. graecorum bibliothecae D. Marei Venetiarum. 'Ἐπ. Βενετίῃ. 1895.

Chioti Cenni sopra alcuni codici greci. 'Ἐπ. Σιένη. 1862.

Costomiris Les écrits inédits des anciens médecins grecs iv Revue des études grecques Τόμ. Β'-Ε' (1889-92).

Coxe Report to her Majesty's government. 'Ἐπ. Λονδίνῳ. 1858.
» Catalogus codd. mss. bibl. Bodleianae. 'Ἐπ. Οξωνίῳ. 1853.

Cyrillus Codices graeci mss. R. bibl. Borbonicae Τόμ. Α'Β'. 'Ἐπ. Ναπόλει. 1826-32.

- Dorez* Recherches sur la bibli. du cardinal G. Aleandro (Revue des Bibliothèques Τόμ. Β', 1892, σ. 49 κ. Ι.
Τόμ. Ζ' σ. 293 κ. Ι.).
- Dossios N.* Τὰ Ἑλληνικά χειρόγραφα τῆς ἡ Ιασίω Κεντρικῆς βιβλιοθήκης εν Studiis Grecoromâne Fase. II - III σ. 93 κ. Ι. 'Εν Ιασίω. 1902.
- Duchesne* De codicibus mss. Pii II. 'Εν Παρισίοις. 1880.
'Ερδιτσέανου Κατάλογος τῶν χειρογράφων . . . τῆς 'Ρωμουνίας (Εἰκοσιπέντετηρή; 'Ελλην. Φιλ. Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως σ. 92 κ. Ι.).
- Feron-Battaglini* Codices mss. graeci Ottoboniani bibl. Vaticanae. 'Εν Ρώμῃ. 1893.
- Garthausen V.* Katalog der griech. Handschriften zu Leipzig.
'Εν Λειψίᾳ. 1898.
- » Catalogus codd. graec. Sinaiticorum. 'Εν Οζωνίῳ. 1896.
- Gollob* Verzeichniss der gr. Handschriften in Österreich (Sitzungsber. der K. Akad. d. Wiss. in Wien Τόμ. XCLVI, 1903. Καὶ χωριστὸν τεῦχος).
- Graux Ch.* Notices sommaires des mss. grecs de Copenhague. 'Εν Παρισίοις. 1879.
» Origines du fonds grec de l'Escorial. 'Εν Παρισίοις. 1880.
» Notice et extraits d'un mss. grec de Bâle (Annuaire de l'Association pour l'encouragement des études grecques. 'Ετ. Θ', 1875, σ. 76 κ. Ι.).
- Günther* Katalog der Handschriften der Danziger Bibliothek. 'Εν Δαντσίγγ. 1909. Μέρος III.
- Hardt* Catalogus codd. mss. graecorum bibliothecae R. Bavariae. Τόμ. A' - E'. 'Εν Μονάχῳ. 1806 - 12.
- Iriarte* Reg. bibl. Matritensis codd. graeci mss. 'Εν Μαδρίτῃ. 1769.
'Ιστορικῆς καὶ έθνολογικῆς ἑταιρείας Δελτίον Τόμ. Α' - Σ'
- James Montague Rhodes* A descriptive catalogue of the mss. other than Oriental in the library of King's College Cambridge. 'Εν Κανταρίγγ. 1895.

James Montague Rhodes Catalogue of mss. in Eaton College. 'Εν Κανταβρίᾳ. 1895.

Jorio Codici ignorati di Napoli. 'Εν Νεαπόλει (Λιψία. Har-
rassowitz). 1892.

Κ. Γ. Ή ἐπὶ τῆς Θρασύπηγιακῆ μονῆ τοῦ Μπατζέκοβου
(Ἀκαδημίας, τευχ. Α' καὶ Β' σ. 22 κ. ἥ.).

Καμπούρογκού Δ. Μνημεῖα τῆς Ἰστορίας τῶν Ἀθηναίων. Τόμ.
Α'-Γ'. 'Εν Ἀθήναις. 1889-92.

Κανελλάκη Κ. Χιλιαδάναλεκτα. 'Εν Ἀθήναις. 1890.

Karo G.-Lietzmann Catenarum graecarum catalogus (Nach-
richten der K. Ges. der Wis. zu Göttingen, Phil.-
hist. Klasse 1902 σ. 1 κ. ἥ., 299 κ. ἥ., 559 κ. ἥ.
Καὶ χωριστὸν τεῦχος).

Κατραμῆ Ν. Φιλολογικὰ ἀνάλεκτα Ζακύνθου. 'Εν Ζακύνθῳ. 1880
σ. 154-204.

Κεραμέως Παπαδοπούλου Ἀθ. Ἐκθεσις περὶ τῶν ἐν τῇ Βιβλιο-
θήκῃ τῆς Παλαιᾶς Φωκαίας χειρογράφων ('Ομηρος Σμύρ-
νης 'Ετ. Δ', 1876, τεῦχ. η' σ. 1 κ. ἥ.).

» Κατάλογος ... Εὐαγγελικῆς Σχολῆς. 'Εν Σμύρνῃ. 1877.

» Μαυρογορδάτειος βιβλιοθήκη (Παράρτημα Ἑλλ. Φιλολ.
Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως Τόμ. ΙΕ'-ΙΗ', 1881-8).

» Ἐκθεσις παλαιογραφικῶν ἔρευνων ἐν Θράκῃ καὶ Μακε-
δονίᾳ ('Απόσπασμα ἀρχαιολ. παραρτ. ΙΖ' Τόμου Ἑλλ.
Φιλολ. Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως. 1886).

» Ιεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη. Τόμ. Α'-Δ'. 'Εν Πετρου-
πόλει. 1891-99.

» Κατάλογος... τῆς ἐν Μηλιαῖς βιβλιοθήκης ('Ἐπετηρίς
Παρνασσοῦ 'Ετ. Ε', 1901, σ. 20 κ. ἥ. Καὶ χωριστὸν
τεῦχος σ.-Ι κ. ἥ.).

» Σημειώσεις ἐξ Ἅγιου Λαυρεντίου (Αὐτόθι σ. 122 κ. ἥ.).

» Ἀθωνικὰ κονδικαρίων ἀντίγραφα (Byz. Zeitschrift
Τόμ. Σ', 1897, σ. 397 κ. ἥ.).

» Ή ἵντφηνσίω Σωζοπόλιως βασιλικῆμονή Ιωάννου τοῦ Προ-
δρόμου καὶ ἡ τύχη τῆς βιβλιοθήκης αὐτῆς (Βύζ. Χρονικά
Τόμ. Ζ', 1900, σ. 661 κ. ἥ. Καὶ χωριστὸν τεῦχος σ.-Ι κ. ἥ.).

- Κοικυλίδου Κλεόπα Κατάλογος χειρογραφών ιερόσολυμιτικῆς βιβλιοθήκης. Ἐν Ἱερουσαλήμοις. 1899.
- Kollar Supplementorum liber primus postumus.* Ἐν Βιέννη. Ἰδε καὶ *Lambeccius*.
- Komnos S. Codices praeclarissimi.* Ἐν Ἀθήναις. 1857.
- Lambeccius Commentariorum de augustissima bibl. Caesarea Vindobonensi.* ed. altera... *Kollarui.* Ἐν Βιέννη. 1766-72.
- Λαμπάκη Γ. Δελτίον Χριστιανικῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας Α'- Η'. Ἐν Ἀθήναις. 1892 - 1909.
- Leitschuh F. Catalog der Handschriften der K. Bibl. zu Bamberg.* Ἐν Λαψίζ. 1887 (Δὲν περιέχονται Ἑλληνικοί κώδικες).
- Litica C. Biblioteca Academiei Române Catalogul manuscriptorilor grecescii.* Ἐν Βουκουρεστίῳ. 1909.
- Ανδρου Σπυρ. Κατάλογος τῶν ἐν Ἀγίῳ Ὁρῷ Ἑλληνικῶν κωδίκων. Τόμ. Α'- Β'. Ἐν Κανταβριγίᾳ. 1895 - 1900.
- » Κατάλογος τῶν ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἀνδρὸν μονῇ τῆς Ἀγίας κωδίκων ἐν Ἐπετηρίδι Παρνασσοῦ "Ἐτ. Β'" (1898) σ. 136 κ. ἔ. Καὶ χωριστὸν τεῦχος σ. 1 κ. ἔ.
 - » Κατάλογος κωδίκων ἐν ταῖς μοναῖς Ἀνδρου Ἀγίῳ Νικολάῳ καὶ Παναχράντῳ καὶ ἐν Ἐλλ. σχολείῳ Κορθίου, ἐν Ἐπετηρίδι Παρνασσοῦ "Ἐτ. Γ'" (1896) σ. 92 κ. ἔ. Καὶ χωριστὸν τεῦχος σ. 1 κ. ἔ.
 - » Ἡ μονὴ Βολίζης καὶ τὰ ἐν αὐτῇ χειρόγραφα ἐν Δελτίῳ Ἰστορ. καὶ ιθνολ. ἐταιρείας Τόμ. Δ' σ. 353 κ. ἔ.
 - » Notes épigraphiques et paléographiques (περὶ κωδίκων Μαδύτου καὶ Θεσσαλονίκης) iv Mélanges Graux σ. 621 κ. l.
 - » Περὶ τῶν παλιμφήστων κωδίκων τῶν ἀγιορειτικῶν βιβλιοθηκῶν, Ἐν Ἀθήναις. 1887.
 - » Νέος Ἑλληνομνήμων Τόμ. Α'- Σ'. Ἐν Ἀθήναις. 1904-1909.
- Martin Alb. Les mss. grecs de la bibl. Malatestiana a Cesena (Mélanges d'archéol. et d'histoire Τόμ. Β', 1889, σ. 224 κ. i.).*

E.Y.D. ms. 206
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 206

- Martini E.* Catalogi di mss. greci esistenti nelle bibl. italiane. Τόμ. A' - B'. 'Εν Μεδιολάνῳ. 1893 - 6 (Μεδιολάνου, Πανόρμου, Πάρμας, Πανίας, Βρετανίας, Κόμου, Κρειτσούς, Φερράρας, Γανουΐς, Μαντούΐς, Νεαπόλεως, Vallicelliana Ρώμης).
- » *Bassi* Catalogus codic. graecorum bibl. Ambrosianae. 'Εν Μεδιολάνῳ. 1906.
- Miller E.* Catalogue des mss. grecs de la bibl. de l'Escorial. 'Εν Παρισίοις. 1848.
- Μογκ Ε. Η Ἰν Χάλκη Ἑλληνιμπορικὴ σχολὴ. 'Εν Κωνσταντινούπολι. 1875.
- Morelli* Bibliotheca manuscripta. 'Εν Βασιλίᾳ. 1802.
- Munoz A* I codici greci miniati delle minori biblioteche di Roma. 'Εν Φλωρεντίᾳ. 1905.
- Mystakidès B.* Notes sur Martin Crusius et ses manuscrits (Revue des études grecques Τόμ. IA', 1898, σ. 279 κ. ἐ.).
- [*Nares R J*] Catalogue of the Harleian mss. Τόμ. A' - Δ'. Ε· Δονδίνῳ. 1808 - 12.
- Nessel D.* Catalogus... codicum mss. graecorum. 'Εν Βιέννῃ. 1690.
- Omont H.* Inventaire sommaire des mss. grecs de la bibliothèque Nationale (et des départements). Τόμ. A' - Γ'. 'Εν Παρισίοις. 1888 - 98.
- » Catalogue des mss. grecs de la bibliothèque royale de Bruxelles et des autres bibliothèques en Belgique (Extrait de la Revue de l'instruction publique Τόμ. KZ', τεύχη 5 καὶ 6, Τόμ. KH' τεύχη 1 - 3. 'Εν Γάνδῃ. 1885).
- » Catalogue de mss. grecs copiés à Paris par Constantin Palaeocappa. Le Puy. 1886.
- » Catalogue des mss. grecs de G. Pellicier. 'Εν Παρισίοις. 1886.
- » Catalogue des manuscrits grecs... recueillis par feu Emile Miller. 'Εν Παρισίοις. 1897.

- Omont H.* Catalogue des mss. grecs des bibliothèques des Pays - Bas (Centralblatt für Bibliothekswesen Tόμ. Δ', 1886, σ. 185 κ. τ.).
- » Catalogue des mss. grecs des bibliothèques de Suisse (Άυτόθι Tόμ. Η', 1891 σ. 22 κ. τ.).
 - » Catalogue des mss. grecs des bibliothèques des villes hanseatiques (Άυτόθι Tόμ. Ζ', 1889, σ. 341 κ. τ.).
 - » Fac-similés des manuscrits grecs datés de la bibl. Nationale du IX° au XIV° siècle. Ἐν Παρισίοις 1890.
 - » Mss. récemment ajoutés au fond du Suppl. grec de la bibl. Nationale (Revue des Bibliothèques, Tόμ. Η', 1898 σ. 189 κ. τ.).
 - » Mss. grecs datés récemment acquis par la bibl. Nationale (Άυτόθι Tόμ. Η', 1899, σ. 353 κ. τ.).
 - » Notes sur les mss. grecs datés du British Museum (Bibliothèque de l'Ecole des chartes. Tόμ. 45, 1884, σ. 314 κ. τ.).
 - » Complement du catalogue des mss. grecs de la bibl. royale de Madrid (Revue des bibliothèques Tόμ. Ζ', 1897, σ. 149 κ. τ.).
 - » Les mss. grecs de ... Verone (Centralblatt für Bibliothekswesen Tόμ. Η', 1891, σ. 189 κ. τ.).
 - » Catalogues des mss. grecs de Fontainebleau. Ἐν Παρισίοις 1889.
 - » Les mss. grecs de Guarino de Verone et la bibliothèque de Ferrare (Revue des Bibliothèques Tόμ. Β', 1892 σ. 78 κ. τ.).
 - » Fac-similés de mss. grecs des XV° et XVI° siècles. Ἐν Παρισίοις 1887.
- Παπαγεωργίου Πέτρου Σέρραι καὶ ἡ μονὴ Προδρόμου (Byz. Zeitschrift Tόμ. Ι', 1894, σ. 225 κ. τ.).
- » Εὐαγγελίου Θισσαλονίκης (Άυτόθι Tόμ. Σ' 1897 σ. 538 κ. τ.).
 - » Μονὴ Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας (Άυτόθι Tόμ. Η', 1898, σ. 57 κ. τ.).

- Παπαγεωργίου Πέτρου Μονῆ τῶν Βλαταιῶν (Αὐτόθι Τόμ. Η', 1898, σ. 402 κ. ἑ.).
- Παπαγεωργίου Σπυρ. Κατάλογος κωδίκων τῆς Ἑλλ. σχολῆς 'Οδηγοῦ ('Επετηρίς Παρνασσοῦ 'Ετ. Η', 1904, σ. 163 κ. ἑ.).
- Παρνασσοῦ 'Επετηρίς Τόμ. Α'-Θ' (1896-1906).
- Pasini Codices manuscripti bibliothecae R. Taurinensis.*
Τόμ. Α'. 'Ἐν Ταυρίνῳ. 1749.
- Pastor Privatbibliotheken des höheren röm. Adels (Atti del Congresso storico internationale Tōμ. I', σ. 123-30).*
- Ricci Seymour Liste sommaire des mss. grecs de la bibl. Barberina (Revue des Bibliothèques Tōμ. IZ', 1907, σ. 81 κ. ἑ.). Καὶ χωριστὸν τεῦχος.*
- Rocchi Ant. Codices Cryptenses. 'Ἐν Τούσκλῳ. 1884.*
- Rahl Bemerkungen über einige Bibliotheken von Sicilien (Philologus Tōμ. MZ', 1889, σ. 585 κ. ἑ.).*
- Sabas Specimina palaeographica. 'Ἐν Μόσχῃ. 1863.*
- Σάθα Κ. Κατάλογος τῶν ἐν Ἀθωνι βιβλιοθηκῶν (Μεσσηνικὴ βιβλιοθήκη Τόμ. Α' σ. 269 κ. ἑ.).
- » Κατάλογος χειρογράφων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετοχίου τοῦ Παναγίου τέφου (Αὐτόθι σ. 285 κ. ἑ.).
 - » 'Εκθετική πρὸς τὸ 'Τύπουργελον. 'Ἐν Βενετίᾳ. 1872.
- Σακκελίωνος Ἰω. Πατμιακὴ βιβλιοθήκη. 'Αθήναι. 1890.
- » καὶ 'Α. Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς 'Εθνικῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἐλλάδος. 'Ἐν Ἀθήναις. 1892.
- Σάρρου Δ. Χρονογραφικὰ σημειώματα (Δελτίον Ἰστορ. καὶ ιθ. ἱταρειας Τόμ. Ε' σ. 568 κ. ἑ.).
- Schmid Wilh. Verzeichniss der griech. Handschriften der K. Universitätsbibliothek zu Tübingen. 'Ἐν Τυβίγη. 1902.*
- Schmidt J., Schum καὶ Müller A. Die Handschriften der Gymnasialbibliothek (Halberstadt). 1878 καὶ 1881 (Διὲν περιλαμβάνονται κώδικες Ἑλληνικοῖ).*
- Serruys D. Catalogue des mss. conservés au gymnase grec de Salonique (Revue des bibliothèques Tōμ. I'. Καὶ χωριστὸν τεῦχος).*

- Smith J. J. A catalogue of the mss. in the library Gonville and Cains College Cambridge.* Ἐν Κανταβρίᾳ. 1849.
- Σπυριδάκη Λθ. 'Ανεκδοτα χειρόγραφα τῆς ἑταιρείας 'Οθρυς ('Επατηρική Παρνασσοῦ 'Επ. Ε', 1901, σ. 151 κ. Ι.).
- Stevenson H. Codices mss. graeci Reginae Sueciae et Pii II bibl. Vaticanae.* Ἐν Ρώμῃ. 1888.
- * *Codices mss. Palatini graeci bibl. Vaticanae.* Ἐν Ρώμῃ. 1885.
- Στεφανίδου Β. Οι κώδικες 'Αδριανουπόλεως (Byz. Zeitschrift Tόμ. ΙΔ', 1905, σ. 588 κ. Ι.).
- Stormajolo Codices Urbinate graeci.* Ἐν Ρώμῃ. 1895.
- Studemund-Cohn καὶ De Boor Verzeichniss der griech. Handschriften der K. Bibli. zu Berlin.* Tόμ. Α'-Β'. Ἐν Βερολίνῳ. 1897.
- Studi Italiani di filologia classica* Tόμ. Α'-ΙΖ' (1893-1909). (Διάφοροι κατάλογοι ελληνικῶν κωδίκων βιβλιοθηκῶν ἐν Ιταλίᾳ).
- Τέντε Ιω. Χειρόγραφος κατάλογος τῶν κωδίκων τῆς ἐν Εύρυτανίᾳ μονῆς Προυσοῦ (παρ' ἑμοί).
- Τζέτζη Ιω. Τὰ μουσικὰ χειρόγραφα τῆς ἐν 'Ανδρῷ μονῆς Ζωοδόχου πηγῆς ἡ 'Αγίας (Παρνασσοῦ Τόμ. ΗΒ', 1888, σ. 134 κ. Ι.).
- * Χειρόγραφα ἐν Κεφαλληνίᾳ ('Εφημ. Συζητήσων 9 καὶ 10 Φεβρουαρίου 1895).
- Tischendorf Catalogus cod. nuper ex Oriente Petropolin perlatorum (Notitia editionis codicis Sinaitici σ. 47-74).* Ἐν Λαψίᾳ. 1860.
- Τσιτσέλη Ήλ. 'Αρχαία εὐαγγέλια ἐν Κεφαλληνίᾳ ('Εστία. 1887 σ. 765).
- Volz-Crönert Der cod. 2773 misc. graecus (τῆς βιβλιοθήκης Darmstadt) in Centralblatt für Bibliothekswesen Tόμ. ΙΔ', 1897, σ. 537 κ. Ι.*
- Vorst von de C. Verzeichnis der griech. Handschriften der Bibl. Rossiana Αὐτοθί Τόμ. ΚΙ'', 1906, σ. 492 κ. Ι., 537 κ. Ι.*
- Weinberger Adnotationes ad graecos Italiae codices spectantes.* Ἐν Βιέννῃ. 1897.

Weinberger Zu den griech. Handschr. von Perugia (Centralblatt für Bibliothekswesen Tόμ. I', 1893, σ. 470 κ. ί.).

Wender Carl, βοηθοῦ βιβλιοθηκάριου τῆς Πανεπ. θιβλ. Greifswald, ἀνακοίνωσε πρὸς τὰς μόνου ἐν αὐτῇ Ἑλλ. κώδικας τοῦ ἔτους 1777 « Ἐλέαδος Ὁμήρου ἡ α' ράψιφδικη ».

Zazzeri Sui codici e libri a stampa della bibl. Malatestiana a Cesena. 1887.

Znosiou Σύμπαντα. Αθήναις. 1892.

Τῶν ἔνων ἀνωτέρω ἀναγραφέντων βιβλίων καὶ ἀρθρων οὐκ ὀλίγα οὐδὲν παρέσχου εἰς τὴν συλλογὴν ταύτην ὀλικὸν, ἔνεγράρησαν δ' ἐνταῦθα μόνον, διπλαὶς ἀλλοὶ ἔρευνηται ἀπορύγωσι τὸν κόπον τῆς ἀνθολογῆσεως αὐτῶν. 'Απ' ἐναντίας δ' εὗρον σποράδην ἐνθυμεῖσεις καὶ ἐν ἄλλοις βιβλίοις ἡ ἀρθροτοιχία διπου ὀλιγώτερον ἀνέμενε τις τοιαῦτα ἡ ἀτινα δὲν ἐσταχυολόγησα συστημάτικῶς. Καὶ δὲν ἔνεγραψα μὲν τὰς πηγὰς ταύτας ἐν τῷ ἀνωτέρῳ συλλάβω, ἀλλ' ἐσημείωσ' αὐτὰς ἐκάστοτε ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ.

Περιέλαβον δὲ εἰς τὴν ἔκστιν ταύτην χρονικῶν ἐνθυμήσεων καὶ σημειώματα χειρόγραφα ἐν ἐντύποις βιβλίοις¹ καὶ ἐπιγραφικὰ χαράγματα ἡ σημειώσεις περιεγούσας ἀξια λόγου γεγονότα ἐκ δεήσεων ἐν ἐκκλησίαις, ὡς καὶ ἐνίκες ὑπογραφάς βιβλιογράφων, μεθ' ὧν συνεδέοντο ἀξια γνώσεως γεγονότα. 'Αλλ' ἀπέκλεισσα· α') Μακρότερα χρονικὰ, οἷα τὰ Chronica brevia, τὰ περὶ τῆς Λέσβου χρονικὸν τῶν Παρισίων², αἱ Ἐφημερίδες τοῦ Καρυοφύλλη³, τὰ ἐκ τοῦ Χρονικοῦ τοῦ παπᾶ Συγδιγοῦ ἀπανθίσματα⁴, τὸ ἐμὸν Ὁξωνιακὸν χρονικὸν τῶν 'Αθη-

¹ "Ηδη τῷ 1872 δ' Αθ. Πετρέλης ἔγραψεν ὅρθως· « Τοιαῦται σημειώσις ὑπὸ ἀνθρώπων τοῦ ιζ' αἰώνος γενόμεναι εἰς τὰ περιθώρια τῶν χειρογράφων, τῶν μηνιάων καὶ λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, δὲν εἴναι ἀπογημόν τὰ δημοσιεύματα· πρὸς περιστεναζοῦντας ιστορικῆς ἀλητείας καὶ πρὸς ἀπορυγήν ἀπολείκες τοιωτῶν, αἵτινες χρησιμεύουστεν εἰς τὴν διαφύτευσιν συγγράφονταν» (Πανδούρα Τόμ. KB' σ. 578).

² 'Εξιδόθη ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῷ Νέῳ Ὀλληνομνήμονι Τόμ. Γ' σ. 39 κ. ἴ.

³ 'Εξιδόθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Περ. Ζερλέντου ἐν Διλτίῳ τῆς 'Ιστορικῆς καὶ ιδεολογικῆς ιταριαίας Τόμ. Γ' σ. 275 κ. ἴ.

⁴ 'Εξιδόθησαν ὑπ' ἐμοῦ αὐτόθι Τόμ. Β' σ. 640 κ. ἴ.

νῶν¹, τὰ ὅπὸ τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ καθηγητοῦ κ. N. Jorga ἀναχωρινθέντα μακρὰ καὶ συνεχῆ χρονικὰ σημειώματα² καὶ παν ἄλλο τοιοῦτο συνεγές χρονικόν³). Μακράς καὶ συνεχεῖς αὐτοβιογραφικάς καὶ γενεαλογικάς ἀναγραφάς, οἷαι αἱ αὐτοβιογραφικαὶ σημειώσεις τοῦ Καπασούλη⁴, τὰ γενεαλογικὰ σημειώματα τῶν οἰκιών Λεοντάρη⁵, Λογοθέτου⁶, Χαλκοκονδύλη⁷, Μαυροκορδάτου⁸, γ⁹) Γενεαλογικὰ σημειώματα, ἐν οἷς μόνον τὰ βαπτιστικά ὄντα ἀναφέρονται, ἐξ ὧν εἶναι ἀδύνατον ἡ τούλαχιστον ὅμικολώτατον νὰ δημογονώσιν ιστορικὰ πορίσματα, ἢ γενεαλογικά καὶ ιδιωτικὰ σημειώματα ἀνδρῶν ἀσήμων ἢ ἀγνώστων¹⁰). Σημειώματα ἀναφερόμενα εἰς κτίσεις, ἀνοικοδομήσεις καὶ συμπληρώσεις μονῶν, εἰς ήγουμένους καὶ μοναγοὺς καὶ προσκυνήσεις μονῶν ὑπὲρ ιδιωτῶν, ἃτε δυνάμενα νὰ ποτελέσωσιν ιδίαν συλλογὴν, ἀναφερομένην εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μοναστηριολογίαν. Περιέλαβον δ' ἐκεῖνα μόνον, ἐν οἷς γίνεται μνεῖα πατριαρχῶν ἢ ἀρχιερέων· ε¹¹) Χρονογραφικάς εἰδήσεις ἀδεσπότως περισυλλεγείσας ἐκ παντοίων πηγῶν μὴ ἀναγραφομένων καὶ ἀνευ ἐκδόσεως αὐτῶν τῶν κειμένων¹².

¹ 'Εξεδόθη ὁπ' ἔμοι ἐν τῷ 'Αθηναϊῷ Τόμ. Γ' (1877) σ. 438 κ. ἑ., καὶ iv Ethesis chronica and Chronicon Athenarum. 'Ἐν Λεοντίῳ. 1902 σ. 85 κ. ἑ.

² Cittava manuscrite si documente. 'Ἐν Βουκουρεστίῳ. 1905.

³ 'Εξεδόθησαν ἵπο τοῦ κ. 'Αθ. Παπαδοπούλου Κεφαλαίων αὐτοῦ Τόμ. Δ' σ. 504 κ. ἑ.

⁴ Bandini Catalogus codiciorum graecorum bibliothecae Laurentianae Τόμ. Β' σ. 236 κ. ἑ. — Köchly Index lectionum Turicensis 1851 σ. 6.

⁵ Καμπούργολου Μνημεῖα τῆς Ἰστορίας τῶν 'Αθηναίων Τόμ. Γ' σ. 301 κ. ἑ.

⁶ Αὐτοῦ Τόμ. Γ' σ. 306 κ. ἑ. ἢ τοῦ Παρισίου καίτηνος 2003.

⁷ Λάμπρου Κετάλογος κωδίκων ἐν ταῖς μοναῖς τῆς νήσου 'Ανδρου 'Αγίου Νικολάου καὶ Παναγράντου καὶ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ 'Ἑλληνικοῦ συγκείμενου Κεφθίου ἐν Ἐπετηρίδι Παρισίου 'Ετ. Γ' (1899) σ. 139 κ. ἑ. καὶ ἐν γωριστῷ ταύγει σ. 50 κ. ἑ.

⁸ Τοιοῦτοι οἱ παρὰ τῷ Καταραμῇ (Φιλολογικά ἀνάλεκτα Ζακύνθου σ. 459 κ. ἑ.) Συμμοι ἐν Ζακύνθῳ καὶ αἱ παρὰ τῷ αὐτῷ (Αὐτοῦ σ. 479 κ. ἑ.) Εἰδήσεις ἴρανισθεῖσαι ἐκ σημειωμάτων. 'Ομοίως τὰ περὶ σεισμῶν Κρήτης ἐν τῇ τοῦ Σταυράκη Στατιστικῆ Κρήτης ('Αθήναι. 1890 σ. 107 κ. ἑ. ἢ σημ.) κατὰ τὴν τοῦ Rauzin Description physique de l'île de Crète καὶ τὰ σ. 366 σκοπουδαῖα συμβάντα τῆς Κρήτης ὑπό Γ. Καλαϊτσάκη¹³ ἐν τῷ μηνιαίῳ Παραρτήματι τῆς ἱερημαρίδος; «'Αθήναι σ. 'Ετ. Γ' καθ' ἕκαστον μῆνα.

Ἐκδίδων δὲ τὴν συλλογὴν ταῦτην χρονικῶν σημειωμάτων,
ἡχολεύθησα τοὺς ἔξῆς κανόνας. Χάριν μὲν εὔκολίας τῶν εἰς
αὐτὴν παραπομπῶν ἡρίθμησα ἑκάστον τῶν σημειωμάτων δι-
αβέζοντος ἀριθμού, κατατάξας αὐτὰ χρονολογικῶς. Ὁ δὲ ἀνα-
γνώστης θὰ τὸν, διὰ τὰ χρονικὰ σημειώματα, ἅτινα ὡς τὸ
πλεῖστον εἴνε τούγχρονα τῶν γεγονότων, σπανιώτατα δ’ ἐγρά-
φησαν πολὺ ἀργότερον, οἷον τὰ ὅπ’ ἄρ. I., ἐν μὲν τοῖς παλαιο-
τέροις χρόνοις εἶνε πολὺ ἀραιός, πυκνοῦνται δὲ ἀπὸ τοῦ δεκάτου
πέμπτου κυρίως αἰῶνος καὶ γίνονται ἔτι πυκνότερα κατὰ τὸν
δέκατον ἔκτον, δέκατον ἕβδομον καὶ δέκατον ὅγδοον, χρονοῦνται
δὲ ἐλαστούμενα, ὡς εἰκὸς, τὸν δέκατον ἔνατον. Ἐπειδὴ δέ τινα
σημειώματα ἀναφέρονται εἰς γεγονότα ἐκτεινόμενα εἰς πλείονα
τοῦ ἑνὸς ἔτη, ἐξέδωκα μὲν ταῦτα ἐνιατα, ὡς ἔγουσιν ἐν τῷ
πρωτοτύπῳ, ἀλλ’ ὑπὸ ἴδιου ἀριθμὸν¹, φέροντα καὶ τὸ σίκετον
ἔτος, παρέπεμψα εἰς τὸν ἀριθμὸν ὅφ’ ὃν ἐξέδωκα τὸ δλον ση-
μείωμα. Τὰ δὲ εἰς διάφορα καὶ ἀπ’ ἀλλήλων ἀπέχοντα ἔτη,
ἀναφερόμενα χωριστὰ σημειώματα ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ βι-
βλιογράφου ἔχωρισα μὲν, ἀλλὰ διὰ καταλλήλων παραπομπῶν
ἐδήλωσα, διὰ συνανήκουσιν ἀλλήλοις. Ἐστίρησα δὲ ἐν τῇ
παραπομπῇ εἰς τὰ συνανήκοντα ταῦτα σημειώματα τὴν τά-
ξιν, καθ’ ἣν εἶνε γεγραμμένα ἐν τῷ κώδικι. Ἐσημείωσα δὲ
ὑπὸ ἴδιου ἑκάστοτε ἀριθμὸν καὶ χρονικὰ τινὰ σημειώματα, ὡν
ἀπλῆ μνείᾳ γίνεται ἐν καταλόγοις κωδίκων, χωρὶς νὰ τυγχαν-
θηται καὶ τὸ κείμενον αὐτῶν, καὶ ταῦτα, δημος ἐλκύσωσι ποτε
τὴν προσοχὴν ἐρευνητῶν εὐκόλως δυναμένων νὰ μελετήσωσι.

¹ "Οπού γίνεται ἀπλῶς παραπομπή, δὲ ἀριθμός; δὲν εἶνε νίος, ἀλλ’ ὁ τοῦ προηγουμέ-
νου σημειώματος, φέρων προετιθεύενον αἵ τις β, γ, καὶ ταῦτα, δημος ἡ ἀριθμησίς τῆς
συλλογῆς, ἀντιτετογή ἀκριβῶς πρός τὰ ἐν τούτῃ περιλαμβανόμενα χωριστά σημειώματα.
Μόνον δὲ πέντε σημειώματα, προετείνεται, διὰ τοῦτο εἶγεν ἀπαραιθῆ ἡ συλλογὴ. γάριν
ἀποφυγής διατερέζεισι; τῆς δλητούς ἀριθμησίους καὶ δημος μὴ ἐπιλύθη τύχουσις ἐν ταῖς
παραπομπαῖς παρενθελγμένοις δημοίων; εἰς τὴν σίκειαν δίσιτον ὅποι τὸν προηγουμένον
ἀριθμόν, εἰς ὃν προετέθη α, εἶνε δὲ οἱ ἄρ. 1526, 1531, 2352, 4312, 5132.
Χάριν δὲ τῆς δλητούς ἀριθμῆσιας προετέθησαν ἐν τίλαι τοῦ δλου κατ’ ἀντίτετογήσιαν οἱ
ἄρ. 557 - 562.

τοὺς σημειουμένους κώδικας καὶ ἔκδωσωσιν οὐκ αὐτῶν τὰς ἐνθυμήσεις ἔκείνας.

Ἐξεδωκα δὲ τὰ σημειώματα ἔκαστα ἀπαραλλάκτως ὡς ἔξεδόθησαν, τηρήσας τὰς ἐν ταῖς ἔκδόσεσιν ἀνορθογραφίας. Πρόγυματι δὲ τὰ πλείστα τῶν σημειωμάτων τούτων γραφέντα οὐπ' ἀνθρώπων συνήθιως ἀγραμμάτων γέμουσιν ἀνορθογραφιῶν. Προστίθεται δὲ καὶ ἡ κακογραφία, ἐκφεύγουσα ὡς τὸ πλείστον τοὺς παλαιογραφικούς κανόνας καὶ δεομένη ἐνίστε Δηλίου κολυμβητοῦ πρὸς ὅρθην ἀνάγνωσιν τῶν γεγραμμένων. Καὶ τοῦτο δὲ λγοτέον οὐπ' ὅφιν, διτὶ αἱ πλείσται ἐνθυμήσεις, ἀπὸ τοῦ δεκάτου πέμπτου μάλιστα αἰῶνος καὶ ἐξῆς, εἶναι συντεταγμέναι ἐν τῇ δημώδει γλώσσῃ καὶ γεγραμμέναι μετ' ὅλων τῶν δυνατῶν συγχύσεων τοῦ ιωτακισμοῦ. Διὸ πάντας τοὺς λόγους τούτους ἡ υπὸ Ἐσπερίων συνταξάντων καταλόγους κωδίκων ἀνάγνωσις καὶ ἔκδοσις τῶν τοιούτων ἐνθυμήσεων δὲν εἶναι πάντοτε ἀσφαλής καὶ πολλάκις ἀπέγει τοῦ δροῦ. Καὶ ἄλλο τι δὲ συμβαίνει ἐνίστε, νὰ μεταγράφωσιν οἱ τοιαῦτα σημειώματα ἐκδίδοντες, εἴτε ξένοι, εἴτε καὶ ἡμέτεροι, τὰς ἀπὸ κτίσεως κόσμου χρονολογίας ἀπ' εὐθείας εἰς ἔτη σωτήρια ἡ τὰς δι' Ἑλληνικῶν ἀριθμῶν ἐν τοῖς κώδιξι γεγραμμένας εἰς ἀριθμοὺς ἀραβικούς. Ἐκδίδων δ' ἐγὼ ἐνταῦθα τὰ σημειώματα οἷα ἐξεδόθησαν υπὸ τῶν προτέρων ἐκδοτῶν οὐδεμίαν μὲν δύναμαι νὰ ὑπέχω εὔθυνην ἐπὶ ταῖς παραναγνώσεσιν αὗτῶν, ἀλλὰ καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν, καθ' ἄ κυρίως ἐπρεπε, νὰ ἐκδώσω ταῦτα μετ' ἀντιθολήν τῶν πρωτοτύπων. Εἶναι ταῦτα εἰλημμένα ἐκ κωδίκων κατεσπαριμένων εἰς βιβλιοθήκας διαφόρους καὶ πολλάκις δυσπροσίτους, ὥστε θὰ ἦτο ἔργον μόγιθου καὶ χρόνου πολλοῦ καὶ διαπάνης οὐ σμικρᾶς ἡ υφὴ ἐνὸς καὶ μόνου ἀνδρὸς ἀντιθολή εἰτ' ἐξ αὐτῶν τῶν κωδίκων, εἰτ' ἐκ φωτογραφιῶν ἡ ἀγτιγράφων ἐπὶ διαφανοῦς χάρτου, ἐπισφαλεστάτη δὲ η δι'. ἄλλων, ίδιως Ἐσπερίων, ἀντιθολή. Ἐκδίδονται δ' ἐνταῦθι φυτιθεοδημένα μόνον ἔκεινα δσα, εὑρισκόμενα ἐν κώδιξιν, οὓς αὐτοὺς ἔτυ-

χον λαβὼν ἀνὰ γεῖρας, ἡδυγήθην ποὺ καὶ που καὶ ἀγαθὴν συγκυρίαν νάντιβάλω.

Οὐχ ἡττον συστηματικῶς ἐπεδίωξα γάριν εὔκολιας τῶν ἀναγγωστῶν τὰ ἔξτη. Τὰ μὲν κύρια ὄντα στα Ἕγραφα πάντοτε διὸ κεφαλαίου γραμμάτους, ἔγωτα δ' ἐπὶ τὸ αὐτὸν λέξεις κακῶς κεχωρισμένας ἐν τοῖς πρωτοτύποις ἢ ἐν ταῖς ἐκδόσεσιν ἢ ἔχωριστα λέξεις ἐν αὐτοῖς κακῶς ἡγωμένας, ἀνέλυσα τὰ βραχυγραφικῶς γεγραμμένα καὶ ἐνίστε διὸ κυρτῶν γραμμάτων ἐντὸς παρενθέσεως ἐπήγαγον ἀσφαλεῖς τινας διορθώσεις ἢ διασαφήσεις ἀναγκαῖας γάριν κατανοήσεως τῶν κειμένων.

Εἰς ταῦτα καὶ μόνα περιορισθεὶς ἡδυνάμην νὰ θεωρήσω περιττὴν τὴν ἐν ὁρθῇ μεταγραφῇ ἐπανάληψιν τῶν ἀνορθογράφων καὶ ἄλλως κακῶς γεγραμμένων σημειωμάτων. Καὶ εἴχον μὲν αὐτὸς προτείνει τοῦτο, τοῦ λόγου ὅντος περὶ ἀνορθογράφων γεγραμμένων νεοελληνικῶν ἑγγράφων¹. ἀλλὰ τὸ σύστημα τοῦτο ἐφαρμοζόμενον εἰς τὴν προκειμένην συλλογὴν ἥθελεν ἔξογκώσει αὐτὴν εἰς τὸ διπλόδον καὶ καταστήσει διεγερῆ τὴν ἐκδόσιν αὐτῆς. "Αλλως δὲ μόνον γάριν τῶν ἀλλογενῶν θὰ ἡτο κυρίως ἀναγκαῖα ἡ τοιαύτη μεταγραφὴ, οἱ δὲ" Ἐλληνες ἀναγνῶσται σπανίως θὰ προκάψωσιν εἰς τὴν κατανόησιν τῶν καὶ κῶν γεγραμμένων. "Ἐτι δὲ μεῖζων ἥθελεν ἀποδῆ ὁ ὅγκος τῆς συλλογῆς, ἀν προσέθετον ἴστορικὰς ἐρμηνείας καὶ παραπομπὰς, αἵτινες ἔνεκα τοῦ πλήθους τῶν σημειωμάτων καὶ τῆς μεγάλης ἐκτάσεως τῶν χρόνων, εἰς οὓς ἀναρέρονται, ἥθελον μεταβάλει ἐν μέρει τὴν παροῦσαν συλλογὴν εἰς ἴστορικὸν ἐγχειρίδιον τῆς Ελληνικῆς ἴστοριας τῶν μέσων καὶ νέων χρόνων. Διὸ περιωρίαθην εἰς σπανιωτάτας μόνον καὶ ἀπολύτως ἀναγκαῖας ἴστορικὰς παρατηρήσεις. 'Αλλ' οὐχ ἡττον προσεπάνησα νὰ διευκελύνω τὴν ἔρευναν διὰ τῆς ἐν τέλει προσθήκης ἀκριβοῦς πίνακος τῶν ἐν τοῖς ἐκδιδομένοις χρονικοῖς σημειώμασι κυρίων διογμάτων ἀνδρῶν καὶ τόπων. 'Αναγκαῖον δὲ" ἔχειν

¹ 'Ἐν τῇ Byzantinische Zeitschrift Τόμ. ΙΓ' (1904) σ. 696.

καὶ λεξιλόγιον βραχύ. Καὶ πίνακας δὲ τῶν διλίγων ἀλλως γνωστῶν συντακτῶν τῶν σημειωμάτων προέθηκα. Δὲν θὰ ἡτο δὲ περιττός καὶ πίνακς τῶν κώδικων, εἴς ὃν ἐλήφθησαν τὰ ἔκδιδόμενα σημειώματα. Άλλ' ἀπέρυγα τοῦτον γάριν ἔξοικονομήσεως γάρου, ἀφ' οὗ ἀλλως κάτωθεν ἐκάστου σημειώματος ἀναγράφεται ἂν τε βιβλιοθήκη καὶ δικώδικος ἐν φύσει περιέχεται, δπου δὲ γνωστὸν καὶ τὸ φύλον τοῦ κώδικος, ἐν ᾧ περιλαμβάνεται. Εἶνε δὲ διὰ συνδιασμοῦ τοῦ πίνακος τῶν κυρίων ὄνομάτων καὶ τῶν κάτωθεν ἐκάστου χρονικοῦ σημειώματος δηλώσεων τούτων εὔκολος ἢ ἀπόδειξις ἀν γρογικόν τι σημείωμα εὑρίσκεται ἐν τῇ αὐλογῇ ταύτῃ ἢ οὕτω.

Τέλος δὲ παρατηρῶ, δτι τὸν χρόνον, καθ' ἐν ἐγράφησαν οἱ κώδικες, εἴς ὃν παρελήφθησαν αἱ ἐνθυμήσεις, ἐθεώρησα δλως περιττὸν νὰ σημειώσω, ἐπειδὴ αὗται εἴτε κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον τῆς γραφῆς τοῦ κώδικος γραφεῖται, εἴτε κατόπιν προστεθεῖσαι ἐν ἀγράφοις μείνασι φύλλοις, εἶνε σχεδὸν πάντοτε πλὴν σπανιωτάτων ἔξαιρέσεων σύγγρονοι τῶν ἀναγραφομένων γεγονότων, δὲν ἔχει δὲ σημασίαν ἡ ἡλικία τοῦ κώδικος. Ἐν τι δὲ μόνον δὲν ἐθεώρησα περιττὸν, νὰ δηλώσω τὴν προέλευσιν τοῦ κώδικος, δπου αὗτη ἡτο δινατὸν νὰ ἔξευρεθῇ, κατ' ἐκείνας τὰς περιστάσεις, καθ' ἣς τὸ σημείωμα ἀναγράφει μέν τι γεγονός, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸ ποῦ συνέβη. Ἐπ' ἴσης δὲ ἔσημείωσα καὶ τὴν ἀναχριθῆ ἀναγραφήν ἢ τὴν παρανάγνωσιν τοῦ ἀριθμοῦ ἵνδικτιῶν ἢ τὴν μὴ εὑρίσουμένην ἀντιστοιχίαν ἡμερομηνιῶν πρὸς ἡμέρας τῆς ἑδομάδος.

Ἡ δὲ διάταξις τῶν χρονικῶν σημειωμάτων ἐν τῇ ἐμῇ ἔκδοσει ἔγει ὡδε. Προτάσσεται μὲν παχὺς αὔξων ἀριθμὸς, ἐπειδὴ δὲ διὰ κυρτῶν στοιχείων ὁ ἀριθμὸς τοῦ ἔτους, εἰς ὃ ἀναφέρεται ἐκαστον σημείωμα, καὶ παρατίθεται κατόπιν τὸ κείμενον αὐτοῦ· ἐν τέλει δὲ διὰ μικροτέρων γραμμάτων ἐπισυνάπτονται τὰ περὶ τοῦ κώδικος, εἴς οὖ ἐλήφθη τὸ σημείωμα, καὶ τὰ πρὸς εὑρίσκεται ἐκδεδομένον ἢ τις ὃ ἀντιγράψας, δσάκις τυχανεί ἀνέκδοτον μέχρι τοῦδε.

1. 668-685. — 'Ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Παγανάτου κρατησάντων τῶν Ἀγαρηνῶν την Κύπρον, ἐδόθη ἡ μητρόπολις Κυζίκου (γρ. Κυζίκου) σὺν ταῖς ἐπισκοπαῖς; αὐτῆς τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Κύπρου κατὰ τὴν παρίτηψιν τοῦ λῃ κανόνος τῆς ἐν τῇ (γρ. τῷ) Τρεισλλᾳ συνέδομαι.

Ἐν φ. 1866 τὸν κώδικον 207 τῆς ἣν Μονάχῳ βιβλιοθήκῃ (Hardt Τόμ. B' σ. 382).

2. 873.—*Οταν ἀκτήθη ἡτούν ἀπὸ κτίσιως κάσμου, εἴθες' τρεῖς φοραῖς ἐκουρσεύθη τῇ βασιλικῇ μονῇ τοῦ Ἐσφυγμένου, ἡ πρώτη εἰς τοὺς στιπάχυρόνος, ἡ δευτέρα εἰς τοὺς σφνες' καὶ ἡ τρίτη ἡ τελεία ἱρήσεις ἔγεινεν εἰς τοὺς ζυμβούς ὑπὸ τῶν ἀθίων Ἀγαρηνῶν...

Τῆς ἣν Ἀγίῳ δρει μονῇς Ἐσφυγμένου κώδ. 296 ἐν εἴλαι (Λάμπρου Τόμ. A' σ. 197).

3. 904.—'Ἐπὶ Λίστος βασιλέως τοῦ υἱοῦ Βασιλίου παρελαβώθη ἡ Θεσσαλονίκη ὑπὸ τῶν ἀθίων Σαρακηνῶν μηνὶ Ιουλίῳ α', ἡμέρᾳ γ', ὥρᾳ γ', ἵνδικτιῶνος ζ' ἰτους, συνθ'.

Κώδικος κυρίως Πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης Ἱεροσολύμων 24 φ. 1α (Κεραμέως Τόμ. A' σ. 89).

4. 942.—Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἰτους, συν' ἀγεκομίσθη ἡ τιμία ζώνη τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἀπὸ τῆς ἐπισκοπῆς Ζήλα ἐπὶ τὴν βασιλείδα τῶν πάλεων.

Rocchi Codices Cryptenses σ. 172 Cod. B. γ. V ὑπὸ ἡμιρρηγηλαν ιθ' Ἀκριλου.

5. 951.—† Ἐκοιμήθη ὁ κληρικὸς Θεόδωρος ὁ ἀνθρωπὸς ἦμῶν μηνὶ Αύγουστῳ ὄκτῳ καὶ δεκάτῃ ἰτους συνθ' ἵνδικτιῶνος θ', καθὼν καιρὸν δὲ οἱ Ἀφρικες ξέπλυθον εἰς Καλαυρίαν καὶ ἡφάνισαν αὐτὴν, στρατηγοῦντος ἐκεῖσε τοῦ Πασχάλη, ἐπὶ τῇ Λογγοθερδίᾳ τοῦ πατρικίου Μαραίων;; τοῦ καὶ τὸ ῥωμαϊκὸν φωσσάτον διαπεράσαντος ἐν Κρατ. ἐν τῷ ἰται, συνθ'.

Κυρίως πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης Ἱεροσολύμων κώδ. 24 φ. 76 (Κεραμέως Τόμ. A' σ. 90).

6. 961.—'Ἐπὶ Ρωμανοῦ βασιλέως τοῦ υἱοῦ Κωνσταντίνου κατῆλθεν ὁ κύρος Νικηφόρος ὁ Φωκᾶς εἰς τὴν Κρήτην μετὰ τὰ στρατιω-

τικὰ τάγματα καὶ παρέλαβεν αὐτὴν μηνὶ Μαρτίῳ ζ' ἵνδικτιῶνος; δὲ
ἴτους ,ξυζΩ'.

Κυρίως πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης Ἱεροσολύμων κατά. 24 φ. τα (Κεφαλέως Τόμ.
Α' σ. 89).

7. 965. — Τῷ οἰκακισχίλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ τρίτῳ
τοῦ χρόνου ἔτει ἔπαθεν τὸ φουστάνον (γρ. φουσπῖτον) Μανουὴλ τοῦ
πατρικίου εἰς τὰ Ῥήματα, καὶ αὐτὰ τὰ Ῥήματα ἐλήφθει καὶ ἡ κου-
θησία (γρ. βούθησία) ἐγένετο μεγάλη αφόδρα.

Rocchi Codices Cyprienses σ. 104 κατ. Β. α. XX φ. 596. "Ιδε καὶ ταῦτα
παράτητα τοῦ ἔκδοτου.

8. 982. — Εἰς τοῦ κατα(βαίνει ὁ Φράγκος εἰς Καλαβρία(ν) καὶ
συνκρούει των Σαρακην(ῶν) καὶ κατασφάζει λα (= λιόν) πολύν· καὶ
στρέφεται ὁ Φράγκος ἐπὶ Ιταλίας καὶ ὁ Ἰσμαὴλ ἐπ Ασίαν μηνὶ Τουνιψ
ἵνδικτιῶνος : ι.

Χειρὶ τοῦ γράφαντος τὸν κώδικα Συμεὼν πρεσβυτέρου.

"Ἐν τῷ παραφύλλῳ τῆς ἀρχῆς τοῦ κώδικος 75 Reginae Sueciae τῆς βιβλιοθήκης
τοῦ Βατικανοῦ (*Stevenson* σ. 60).

8α. 1047. — "Ιδε ἀνωτέρω ἀρ. 2.

9. 1053.

Γεωργιλᾶς στρατηγὸς Καλαβρίας ἀναφέρεται κατὰ τι σημείωμά μου ἐν ἔτει ,ξρᾶ'
ἐν σημειώσει τοῦ βιβλιογράφου μοναχοῦ Κλυνιαντίνου ἐκ πόλεως Ταβερνῶν τοῦ γρά-
φαντος τὸ τετραυλίγγελον ἐπὶ περγαμηνῆς 6π' ἀρ. 2002 *Vaticanus graecus* (Basi-
lianus 41) τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ.

10. 1059. — Ἐτελιοθη ἡ παναρετος κλημαξ προστάξῃ Ἐυστα-
θηον πρωτοσπαθαρίου καὶ ὑπάτου τοῦ Βοῆλα· διὰ χειρὸς ἴμοῦ Θεο-
δούλου, μοναχου καὶ ἥ(= προέδρου) τῆς ὑπεράγιας Θεοτόκου Σκ-
ληρι αμφωτεροι Καππαδοκαι, ἐπι τῆς βασιλειας Ἰσπακίου τοῦ Κο-
μνινου καὶ πατριαρχου τῆς βασιλειδος Κωνσταντίνου προσδρου καὶ
προτοβιστηαριου καὶ Θιόδωσιου Ἀντιοχ[είας] ἰτους ,ξρᾶ', ἵνδικ,
μην[η] 'Απριλιου δ, ωρα ζ', τῷ αγιῳ καὶ μεγαλῳ Σαΐνατω κατα-
πάνω Ἐδίσης Ιωαννου τοῦ Δουκήτζη, δουκῶντ[ος] Αδριανος Ἀντιο

Αακρων προέδρου και αύταδέλφου της αυγουστης; Μεσοποταμικς,
Βασιλειου μαγιστρου τοῦ Παραδεσσανανί, Ἰωάννου μοναστιριοτου
Ηβηριας, Πακρατίου βασιλεως Ασπρακανίας και Ἰωάννου χοροπα-
λατου και δομαστίκου τῶν σχολῶν αύταδέλφου τοῦ βασιλέως; Κο-
μνηνοῦ : - : -

*Ἐξεδόθη ἐμαλλίνον ἢν τοῦ φ. 1576 τοῦ Παρισιακοῦ κώδικος *Caislin* 263 ὥρ
*Omont Fac-similes datés. Notice des planches σ. 6 και ἐπηγωρθώθη ἐνταῦθα,
ἀντιβληθήσεται* ἵμενος πρὸς τὸ αὐτόδιον ἐν τῷ Πίνακι XXVI¹ ἐκδεδομένον φωτοτυπικόν
πανομοιότυπον.

11. 1059-1067.—Ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Δούκα
ἰγένετο αεισακός μέγας κατὰ τὴν είκοστὴν τρίτην τοῦ Σεπτεμβρίου
μηνὸς ὑφ' οὗ πολλαὶ σίκεῖαι και ναοὶ κατέπιεσον· ὅτε και τὸ κατὰ
τὴν Κοζίκον ἐλινικὸν κατέπεσε τέμενος και ὁ ἐν Νικαιᾳ μέγιστος ναὸς.

*Ἀγιορειτικοῦ κώδικος τῆς μονῆς Ἱβήρων 92 φ. 369α (Δάμπρου Τόμ. B'
σ. 17).

12. 1072. — Ἐτελειώθη δὲ ἐν ἑτη, „εφετῷ“ ἴνδικειῶνος δεκάτης
ἰπεὶ τῇ ἀφερίσῃ τῶν αἰσθητῶν ὄφθαλμῶν Ῥωμανοῦ βασιλέως; τοῦ Διο-
γένους και τῇ ἐπελεύσῃ τῶν ἀθίων Τουρκῶν ἀμήν. Λουκᾶς μοναχός.
*Ἀγιορειτικοῦ κώδικος μονῆς Ἱβήρων 27 φ. 293α (Δάμπρου Τόμ. B' σ. 285).

13. 1084. — Ετεις εφετός. (γρ. „εφετός“) ἵνδ. ζ'. Μαλου μηνὸς καθ'
ἡμ. γ'. ὥρα γ'. ἐπέβη ὁ δούκης (Ροδέρτος Γυισκάρδος) εἰς τὴν
Ῥωμην και ἐπόρθησεν αὐτήν.

Rocchi Codices Cryptenses σ. 101 ἢν τοῦ κώδικος; Κρυπτοφέροντος Β. α. XIX
in extrema pagella V.

14. 1088.—Ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ „εφετός“ ὑπέταξε· Ρογέριος τὴν
Συράχουσταν ἀποκτείνας Βενούρεα και ἐν τούτῳ οἱ Ιλισάνοι ἐκατέλουν
(γρ. ἐκατέλυνον;) τὴν Ἀφρικήν.

Βιβληνης *Cod. Theol. gr. CXLII* (olim 100) φ. 1726 (*Lambdecius-Kollar*
Τόμ. Δ' σ. 209). "Ιδε και τὰς αὐτόθι ιστορικὰς διασαφήσεις.

15. Μετά τὸ 1088.—† Ἐκοιμήθη ὁ δοῦλος τοῦ Γουλιαλμούς ἀρ-
χιεπίσκοπος Ὅδρουντ<ίνος> (γρ. Ὅδροῦντος) τῇ τριακοστῇ τοῦ
Σεπτεμβρίου.

*Ἐν φ. 16 τοῦ κώδικος Q 40 sup. τῆς Ἀμβροσιακῆς βιβλιοθήκης (*Martini-Bassi*
σ. 752).

ΕΠΙ. ΔΙΚΗΣ ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

16. 1089.—'Η Πόρος (γρ. Πάρος) καὶ ἡ Μαξία (γρ. Ναξία) ἡνώθησαν, καὶ γέγονε μητρόπολις ἐν ἑταιρίᾳ σφῆς· ἀφηρέθη δὲ καὶ ὑπετίθη (γρ. ὑπετέθη) τῷ μητρόπολει Τρακανουπόλεως ἐκ συμφωνίας ἀμφοτέρων καὶ συνοδικῆς διασκέψεως· καθὼς καὶ ἡ γενομένη πατριαρχικὴ ἐπὶ κύρῳ... (γρ. ἐπικυρώσις) διαγορεύεται.

Bibliotheca Uffenbachiana manuscripta seu Catalogus et recensio missorum codicium qui in bibliotheca Zachariae Conradi ab Uffenbach Trajecti ad Moenum adservantur. Jo. Henr. Majus recensuit. Halae Hermandorum. 1720 s. 521.

17. 111.—Μηνὶ Ὁκτωμ[βρί]φ... .] Κυριακῇ περὶ... ἴνδικτιῶνος δῶ[δικάτης τοῦ ἔξακιςχιλίο]στοῦ ἔξακοσιο[στοῦ]... . . . ἔτους ἔκοιμο[θη]... . . .] Κομνηνό[ς] . . .] στος εἴκονος τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως] Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ... . . . [ὑ]περοεβάξου καὶ κτήτορος [τῆς δεσποτικῆς;] μονῆς τοῦ πανυμνήτου καὶ [περιβλέπτου Θεοτόκου] τοῦ Βοτονιάτου.

'Η τελευταία συμπλήρωσις δὲν φαίνεται έγουστα ὄρθια. Καὶ δλλα δὲ τινα έχουσιν ὑπόπτως ἐν τῇ ἁδίσσει, μὴ ἐπιτρέποντα πρὸ αὐτοφίας τοῦ σημειώματος τὴν ἀκριβῆ αὐτῶν ἀποκατάστασιν.

'Ἐν φ. 593α τοῦ 357 καθίκος τῆς ἐν Βερολίνῳ αυτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης (De Boor σ. 205).

18 1105.

'Ἐν φ. 117 τοῦ ὥπερ ἀριθ. 2050 καθίκος Vaticanus græcous (Basilianus 89) τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ, περιέχοντος 'Ἄσκητικά τοῦ μεγάλου Βασιλείου καὶ γεγραμμένου τῷ σχηματικῷ ἔνδικτιῶνος γγ', ὑπάρχει, καθ' ἡ ἱσημείωσα, μὴ ἀντιγράφας καὶ τὸ κείμενον, ἐνθύμησις περὶ Νικολάου Μαλεΐνοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ τοῦ γένους αὐτοῦ ὃς πολιορκούντων τὴν μονὴν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς καλουμένης τοῦ φλυλντοῦ φόδον (= 'Ροχονιάτη).

19. 1106 Ἀπριλίου 1.—'Ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐξολοθρεύθη ἡ πόλις Τοσκουλάνων παρὰ τῶν Ρωμάνων· ἐν ἑτει τῆς τοῦ Κυρίου σερκάσσεις ἄρτος'.

Cod. Cryptensis B. γ. III lv a' Ἀπριλίου τοῦ περιλαμβανομένου Συναξαρίου (Rocchi σ. 168).

20. 1133.—'Ἐτους σχημα', ινδ. ια', μηνὶ Αύγουστῳ 6' ἡμέρᾳ δ', ἐν φ καὶ ὥρᾳ η' σκότος ἐγένετο ἐφ ὅλην τὴν [οἰκου]μένην, βασι-